Komission ehdotus EU:n metsäkatoasetuksen muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

4.11.2025

erityisasiantuntija Viktor Harvio

lainsäädäntöneuvos Outi Kumpuvaara

Maa- ja metsätalousministeriö

EU:n metsäkatoasetus

- EU:n metsäkatoasetus tullut voimaan 29.6.2023
- Metsäkatoasetuksella (EU) 2023/1115 kumotaan EU:n puutavara-asetus (EU) N:o 995/2010
  - Vastaavasti uudella lailla kumottaisiin voimassa oleva puutavaralaki (897/2013)
- Asetuksella pyritään minimoimaan EU:n vaikutus maailmanlaajuiseen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen. Samoin tavoitteena on vähentää EU:n osuutta kasvihuonekaasupäästöistä ja biologisen monimuotoisuuden vähenemisestä
- Metsäkatoasetus koskee
  - metsäkatoa (metsän muuntaminen maatalouskäyttöön) ja
  - metsien tilan heikkenemistä
- Kattaa seitsemän hyödykettä: puu, nautaeläin, kaakao, kahvi, öljypalmu, kumi, soija
- Säädetään toimijoita ja kauppaa käyviä koskevista velvoitteista, joiden noudattaminen on edellytyksenä tuotteiden markkinoille saattamiselle
  - sekä tuotteiden asettamiselle saataville markkinoilla ja viennille
- Keskeistä:
  - Asianmukaisuuden huolellisuuden noudattaminen (ml. tietojen kerääminen ja due diligence -järjestelmä)
  - Asianmukaisen huolellisuuden vakuutuksen (due diligence –vakuutus) toimittaminen komission tietojärjestelmään

Komission muutosehdotus

- Komissio julkaisi 21.10.2025 ehdotuksensa COM(2025) 652 final Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muutoksista liittyen EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen osittaiseen lykkäämiseen ja asetuksen sisältömuutoksiin.
- Ehdotuksen taustalla on EU:n metsäkatoasetuksen toimeenpanoa koskevat haasteet. Erityisesti komission tietojärjestelmän ylikuormittumiseen liittyvät ongelmat, jotka liittyvät toimijoiden tekemiin ilmoituksiin tietojärjestelmään asetuksen velvoitteiden täyttämiseksi, ovat osoittautuneet oletettua haasteellisemmaksi.
- Komission uudesta asetusmuutosehdotuksesta tarvitaan sopu ennen nykyisen asetuksen soveltamisen alkamisajankohtaa 30.12.2025.
- Ehdotusta käsitellään neuvostossa nopealla aikataululla. Suomen kannanmuodostus on kesken.

Keskeiset muutosehdotukset

- Komission asetusmuutosehdotuksessa esitetään soveltamisen osittaista lykkäämistä sekä yksinkertaistamistoimia asetuksen sujuvan täytäntöönpanon varmistamiseksi.
- Asetuksen soveltamisen alkaisi nykyisen aikataulun mukaisesti 30.12.2025 suurien ja keskisuurien yrityksien osalta
- Mikro- ja pienille yrityksille siirtymäaikaa pidennettäisiin, ml. EU:n puutavara-asetuksen eli EUTR:n piiriin kuuluvat tuotteet
- Asetuksen vaatimukset keskittyisivät enemmän tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen
- Matalan riskiluokan maissa sijaitsevien pienten alkutuottajien raportointivelvoitteita kevennettäisiin
- Soveltamisen alkamisen alussa, ensimmäisten 6kk ajan käytössä olisi kevennetty täytäntöönpano muun muassa valvonnan osalta.

Asetusmuutoksen valmistelun tilanne

- Metsäkatoasetukseen tuli vuosi sitten 12 kk lykkäys, jonka mukaan soveltaminen alkaisi keskeisiltä osin 30.12.2025
  - Voimassa olevassa asetuksessa pienillä ja mikroyrityksillä soveltaminen alkaa 6 kk muita myöhemmin (Huom. ei koske EUTR-tuotteita)
- Coreperin aikataulu vielä auki, todennäköisesti ensi viikolla päätösasiana
- Asia tänään muut asiat –listalla ENVI-neuvoston kokouksessa
- Tällä viikolla parlamentissa valiokuntakäsittely ja ensi viikolla ryhmät
- U-jatkokirjelmä on toimitettu 3.11. eduskunnalle.

Vaikutukset hallituksen esitykseen (1/2)

- EU:n metsäkatoasetuksen täydentämistä koskeva HE annettiin eduskunnalle 28.8.2025
  - HE laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 77/2025 vp)
- Uuden metsäkatolain olisi tarkoitus tulla voimaan 30.12.2025

  → tähän voi kuitenkin vaikuttaa mahdollinen EU:n metsäkatoasetuksen muutos
- Ehdotettu laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain EU:n metsäkatoasetuksen kanssa

  → valmistelussa oleva kansallinen sääntely on yhteensovitettava EU-asetuksen mahdollisten muutosten kanssa

Vaikutukset hallituksen esitykseen (2/2)

- EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen porrastaminen vaikuttaisi kansallisen lainsäädännön aikatauluihin
  - Kansallinen täydentävä lainsäädäntö tulisi porrastaa vastaavasti
- KOM ehdotuksen mukaiset asetuksen sisältömuutokset edellyttäisivät muutoksia ehdotettuun kansalliseen metsäkatolakiin
  - Arvioitava erityisesti uusi jatkojalostusvaiheen toimijan määritelmä, seuraamukset ja siirtymäsäännökset
- Tärkeää seurata tilannetta EU-tasolla

  → mahdollisen asetuksenmuutoksen lopullinen sisältö

  → mahdolliset muutokset tarvittavilta osin huomioon kansallisessa käsittelyssä

Kiitos!